

Gittai István

Rigók megfigyelése

Van úgy, hogy mehetnék égetni talpam.
Moccanni, indulni mégse bírok.
Míntha erőnek erejével fogna,
kíméletlen sokktól óvna a pad.

Miközben nemes szándékom dacára,
itt ülök a langyos verőfényben,
szeptemberi vénasszonyok nyarában,
személlel, fülhegygel követem azt,
amit a bokrok mélye, rezdülése
töredékesen sejtet és villant.

Persze nem érem be ennyi lelettel,
s kiegészítem képzeletemmel.
Hadd legyen gömbölyded, öblös a fészek.
Hová a rigópár hazajárhat.

Ady pohara

Repült a pohár, s odalett.
Porban ezer üvegszilánk.
Mezítláb lejtve közeledsz.
Bármennyire féltelek is,
tündértáncodba nincs szívem
megálljt belekiabálni.

Hangszerek

Ácsingózáson
kapom magam
a hangszerbolt
kirakata előtt.
A kacskaringós
kürt fényes reze,
a cselló lakkja,
sziluettje,
a flamingó nyakú
fagott kecse,
a klarinét
mütyürjei
átröppennek
az üvegen,
homlokcsontomon,
s mint gyermek
papírvitorlák,
gömbvillámok,
szivárványívek,
ott lebegnek
a vízesés fölött.

Időhíd

El se hiszem, hogy annyira messzire voltál.
Szemöldököd ezüstje, talpad csoszogása,
egykori sudár derekad kérdőjele, ma,
sóhajos könnyeket fakaszt a szemembe.
Lélekkel átítatott hangodban azonban,
semmi, de semmi nyoma az alkonyiságnak,
s annak főleg, hogy mennyire messzire voltál.

Önazonosítás

Minden és semmi vagy egyben.
Pillanat királya,
és nulla üregje.
Ölelésben önfeledett,
árokparton cserbenhagyott.

Ébredésidő

A pirkadatban
nem hiába várunk.
Fáinkra ékes
hangmadarak szállnak.
Méltóságosan
emelkedik a Nap.
Egynéhány percig
körünkben az Isten.

Lipcsei Márta

Borús napló

„Magosban élek s kémlelek”

Radnóti Miklós: Háborús napló

1 Hétfő reggel

Tavaszdodik, megváltozik a világ
érkezik a mindig késő pillanat
hajnalodik már, kapaszkodik a nap
szemerklő percek élete kiált.

Felhőből eső vére hull s az erdő
foltos árnyékkal csöndben fagy alatt
még
sűrű lázadás tör elő, olvad a jég
fény hull szirmokban, fölriad a szellő.

2 Kedd este

„Magosban élek s kémlelek”
kiáltok fehér hangokat
verseim elébem jönnek
s köszöntik a szép napokat.

3 Fáradt hajnal

Mezítláb ácsorognak az álmos fák
a világ félelem színeit szívják
madarak emlékként őrzik a határt
és végigsimítják.

Felreped az ég, gyanakvó reggelek
szürke szennyesét, dobálja szertesét
„szuronyok csúcsán villog a rend feléd”
s kínálja rendszerét.

A táj már nem verseid hona, illan
az égbe magasló gyertyák otthona
szíven érinthet a szabadság illat
s gondolatok gondja.

Ha dolgozol körülvesz lágy, hús iszap
s mintha élnél súlyosan mozdul kezéd
már tudod a fénynek a felhő is hab
árnyát magadra veszed.

A világ új háborúba fordul, éhes
körülvesz erőszakos, zajos élet
örök csöndben álló álmok lába véres
csak akna mélyén élhet.

Szerelem zápor

*„...lezúdul a zápor..”
Radnóti Miklós: Zápor*

Csattanva zúdul a zápor
szerelem csepp porlik
nézek utánad

A test csak emlékszik
vad szorítást őriz
gyötör a bánat

Mossa a zápor a vágyat
gömbölyű gyöngyön röpken a lélek
elébed, utánad

Barabás Zoltán

Az Időről, mely mindenkit lever

(Tolnay Tibor képe alá)

Nem szikrázott a hó,
csak vastagon,
kíméletlenül
lerakódott

a vétlen, bánatos szemű
házak között,
ahol a reggel
naponta elcammog

a zsákos emberrel,
aki feltehetően egyetlen
sorát sem olvasta
Hölderlinnek

a súlyos ködökkel
kicinkelt folyópart
mítoszáról, az Időről,
mely mindenkit lever,

mint ama borgesi
versben, melyből
a költő már sohasem
tanul meg kibeszélni,

különösen ha Isten
sem üzen a homály-
határok, csillagtalan
mondatok állásáról,

sem pedig az elvont
értelemben vett halott-
sétáltatás esélyeiről,
amihez néhanapján

még kedve is szottyanna,
csakhogy az a bizonyos
sugallat késik; Isten
egyetlen szót sem üzen

Bölöni Sándorról vagy
éppenséggel Tőke Csabáról,
a Körös-parti kavicsok
mennybeli fogadtatásáról.

Mottl Roman jóval
hamarabb elment,
egyetlen megkésétt
akvarellbe takarózva.

Úgy hírlík, Hunyadi
Matyi egyszerűen elaludt.
...Talán elege lett
az elysiumi szürkületből.

De jöhetnének
még jó néhányan,
Bokor András, Moldovan
Gyuri, gondolta ő,

a zsákos ember,
aki feltehetően egyetlen
sorát sem olvasta
Hölderlinnek

a súlyos ködökkel
kicinkelt folyópart
mítoszáról, az Időről,
mely mindenkit lever,

mint ama borges
versben, melyből
a költő már sohasem
tanul meg kibeszélni.

Várad apokrif

Ne a hideg huzatban
ellebegő ünnepi arcokat,
a farizeusi vonások
silány mutánsait;

ne a kései felhőjátékot,
ami itt legfeljebb
bizantin kellék
és teljesen hiábavaló;

ne az önáltatást add,
hiszen ez a város
már csak egy vak
költő retináin él,

aki végül is kiállhat
a szemétszürke szélbe,
és várhatja, amíg fejére
rogyik a temetetlen ég;

ha magam is választhatnék,
akkor azt a néhány percet,
amíg a boldogtalan
Hölderlin végre befejezi

három évtizedes sétáját,
s a Prédikátor könyvének
utolsó igeszakaszáig ér
az öregedő Jorge Luís Borges;

csak azt a néhány
percet, Wagner zenéjét
vagy az októberi
sarjúvirágzás örültségét –

és még valamit,
amiről csak Te
tudod, Uram, hogy
végignézhetsen.

Ne küldjeteK

Holtak fejénél
fekszik az új lakó-

telep. Európa, ó,
minő szégyen,

micsoda plágium!
Itt, Nagyváradon

már kétszer küldték
száműzetésbe a múltat,

a magyar hősoKeket!
Magadhoz ölelnéd

kizsigerelt, halott
szívüket? Nem teheted!

Keselyűk portyáztak
erre, markoltak a halálból,

régi-új hatalom
lelkedzett egyazon karából.

Mindent elveszítettünk,
mit csak lehetett:

ütközetet sem keveset,
de a földi hont,

úgyszint' asszonyt, bölcső-
háborút és gyermeket.

Múltunk hallgat.
Így hát odaátra

ne küldjeteK
több sms-t.

Tüzes Bálint

Igazság

tenyeredben ugye vannak fák
mezők simulnak arcodra
forrás koszorúzza homlokod
virítanak ott fenn mítikus magasban
vetések s a hajnalban
inni indulnak a szarvasok

tiéd ez de csak neved
kiváltságom kegyelme
az is ácsorog
fogaim mögött
pedig mellettem állasz
kimondatlanul
mikor hómosta arccal ébred a föld
aztán szántóföldek szélfésült
üstökkel kapuig jönnek
mikor kimért sorokban a darvak
igen a darvak is elhagynak

majd mikor
két rossz közül a kisebb
a tüzelőgond

honnan jöttél békém
megzavarni
tenyeredben fák
vannak-e
madarakkal
feldíszítetted-e őket te
forráskoszorúztahomlokú
ragyog-e ott fenn a nap
a mi napunk is
?

Goron Sándor

szakadék

lassan foszlik
szét a kék

csillagkereszt a jel
egyre mélyül benned
egyre jobban
pezseg tőle a vér

elold a semmi
a gyökerektől
lassan lebegéssé válsz
nem vonzanak többé
fák hegyek folyók
csak az ég
az egyre mélyülő
szakadék

téli anziksz

lélekfehér táj
vagy már te is

a csendnek lassan
ellep a szakálla

fagyos tejként
csordul a hold a tájra

hópelyhek havában
havak kristályá
az égi hála

pillanatkép a Holnap városából

sirályok
keringnek
a ködben

színekben
pompázó fák
a Körös-parton

csókolódzó
szerelmesek
a sétányok padjain
parkok ölén

estére csend
lepi el
a várost
s hajnal felé
Ady árnya
suhan végig
a néptelen
utcákon

tavaszi van zsuzsanna anna

tavaszi van
 zsuzsanna anna
 megannyi delej
                     és manna

alkohol ömlik a vérbe
 hogy jussunk egymással révbe?

elleg lassan a szürkület
 a kör veled csak szűkülhet

elbódít mellednek szedre
 tovább
                     és még tovább
   egyre

óh
 zsuzsanna anna
 megannyi delej
                     és manna

kései elégia rólad

veled lehettem volna
 igazán boldog
 sose szomorú
 csak oldott
                     laza
 mehettünk volna
                     haza
 hozzád
                     hozzám
 vagy bárhova

de utánad
 nem maradt
                     más
 csak a vágyódás
 e nem szűnő érzet
 mely feloldódik talán
 egy másik élet
 másik tavaszán

Dénes László

Ellendal

*„Szeretők halnak, él a szerelem,
és nem vesz rajtuk erőt a halál.”
(Dylan Thomas)*

Felöltheted masz kod bár százszor is,
Arcodhoz nem minden vigyor talál.
Szárnnyakat bonthatsz, keblet dagaszthatasz,
Erőt vesz rajtunk úgyis a halál.

Morcós hajnalon vak vándormadár:
Bőrödnek selyme-hamva délre száll.
Aranyszamarad lesz, alibabád,
Erőt vesz rajtunk úgyis a halál!

Kezem hűlt nyoma vérző Krisztus-seb,
Szerelmed övig könnyben-sárban áll,
Hűtőszekrényben őrzöd csókjaid –
Erőt vesz rajtunk úgyis a halál?

Kényelmes, könnyű, gyáva halasztás,
Mint közkézen forgó cseresznyés tál
Az önáltatás. Adj, amíg adhatasz!
Erőt vesz rajtunk úgyis a halál...

Menedék

jöhetnél vélem
boglyát rakni

hog y nem vágunk rendet
és nem forgattunk
illatfelhőket szénacsinaláskor?
agyoncsap villám
dolgost s hen yét egyaránt

ád az isten
s ha nem – hát elvesz

boglyás idillt kutatva
vackoljuk majd be magunkat
nyári emlékeinkbe
ha kutyára dér jön

Monogram

kacagj	kegyetlen	arc	
kajánul	képzet	ajak alak	
káröröm	késztet	apró avítttság	
kendőzse	kontárt	ajzott asszonyi	
kapzsi	költőt	arányok	alkuja
királyság	kis	angyali	alázatban
kufár	küzdő	agonizáló alélt	aggodalom
krédóját	keményet	agyhalálba	araszolva
kíznó	kitoltat	akárha	ablaktalan
kamatját	kivertet	aszályos	aknában
kegytelen	kitartó	acélozva	akaratunk
kéjét	koppra	addigra	alámerülés

Rostokoló

Nem jön. Feléd madár sem jár. Csak egy-két eltévedt hattyúdal ragad ki olykor az álom karmaiból. S reggel megint elmarad a virradat. Ma sem jön. Az ég alját fürkészve állsz az ablaknál. Órá van bízva a pirkadat. Hol jár? Ki söpri le a csillagokat? A szél sem merészkedik erre. Szigorú köd sompolyog a házak között. Az állandó hiány beléd költözött. Nyomasztó albérlet. Fölmondanál. De kinek? Ha jönne, elvihetné a dolgait. Eldördült szavak súlyos csomagját. Villámokat. Földindulásokat. Az özönvizet. De nem jön. Valahol itt lakik. Valahol itt él. Megrakod a tüzet. Ha facsarja orrát a régi füst, ha könnyeztet, csak szóljon, üzenjen. Rögvest eloltod, ha fölhangzik a tam-tam.

Pataki István

pista barátom sütőiparban

g. i.-nak

kenyeret árul
kétzsemle mellű
csókkal borítva
mennyei menü

piruló hölgyem
hő kemencéjét
úgyan befűtném
ne legyen félénk

izzó parázsra
bevetném nyársam
égyünk el csonkig
kenyeres társam

szeresse férjét
kenje kenyérre
csak egyszer rám is
pezsdüljön vére

szüljön gyermeket
isteni tűzben
feloldoz minket
gyönyörű bűnben

köz-ügy

etelköz
pilvax-köz
corvin-köz

comb-köz*

** főként ezen helyszínen estek
meg sorsformáló események
történelmünk során, de még a
megelőző időkben is
sajnos jelenünkben egyre árvul
eme kies vidék, ahol a jövő
termékenyülne*

önpusztításomról

a versben
vagy nemzet
vagy ...*

mindkettőbe beleszakad
a költő horgas ina

** Kérem az olvasót, az utolsó
sort rímeltesse vissza.*

szép prezbiter asszony

szép prezbiter asszony
kezében a zsoltár
hozzám tartozna ő
folyóhoz a holtág

szép prezbiter asszony
egyesül a két ár
szép prezbiter asszony
nem ment meg a zsoltár

szép prezbiter asszony
hej ha megáradok
medredet feltöltöm
onnan ki nem folyok

szép prezsiber asszony
én leszek a hullám
addig tajtékozom
míg ki fogják hullám

a kalóztaxis hölgy fondorlatos kísérlete

csacsog
mint sebes folyónak habja
hogy kalózkodik és tanul
meg feleség és anya
és ha megszöktetne
lennék-e túsza

fussunk zátonyra szirtnek
árbócom legyen
árva jéghegyen
léked éke

ó felséges vizedre hajózom
csákyázz meg
gyönyörű kalózom

szöktetőm
kalóz menedékem
süllyessz alád
hadd lássa e galád
megváltatlan világ
a költő így igazul

férjet spanyolba
gyermeket stepp by steppbe
legyünk hát egymás leple

és lesz húsa túsza
kiváltatlanul

a diószegi szépasszonyhoz

ó az a fekete hajú
álomhattyú
a farsangi bálból
a dübörgő félhomályból
kinek nektáros bimbai rezgnek
mint lugas húsén hamvas gerezdek

mellette férj gyermek
de én mint akit szemmel vernek
tekintetében fürdőzöm ázom
remegve égve fázom
érte halállal is parolázom
s őrizhetné ördögök hada angyalsereg
szarvasbőgéstől úgysem védi meg

ó az a hamvas kisugárzó
a mézes nedű
mit csak kortyolgani szabad
míg a vágy csillapul elül

oldozzatok fel papok
vagy kárhozzam végleg
pokol tüzén is
zengjen érte
a mennyei ének

Demeter Szilárd

Kankalink

Fejezet, amelyben szó esik a biztos megélhetésről, az Angyalok és Angyalcsinálók Városáról, és amelyben virágokkal a keziükben színre lépnek hőseink.

Menni kéne, mert menni kell. Menni kell, ha menni muszáj, menj, fiam, mert az maga a menny! Beteg emberből és okulni vágyó gyermekből mindig lesz. Ez fix, lötyög, mint tízszer tíz a százban. Szóval, fiam, így az aggódó Édesanya, meg kell próbálnod. Felvételizned kell. Szakmát adnak a kezédbe, fiam, így a bölcs Édesapa, a tanított, így mondta, tanított, mert mindenki így mondta arrafelé, a tanított tisztelik a népek, még ha részeges is. Fiam, gondolj a jövődre, mondták mindketten, amit Kistarisznya egészen jó vicznek tartott akkor, amikor a jelen is csupa jövőből állt, jelen idejű jelenben senki nem élt. Az egész hóbelevanc valamiféle bizonytalan jövő felé masírozott, se körvonal, se semmi, illetve a minden létező dolog duvadt szembe Napnyugatról, ami pontosan annyi, mint a semmi, meneteltek a népek a szép, új világba belé. Mindenki vagy *valami* volt, vagy ment valahová. Ilyen.

Fiam, nicsak, a Krokodil-erdő, a Dacia 1310-es kerceg, karcag, köhög, kerreg, krádog, négy henger hengerel, járnak a dugattyúk, gödrök az úton, ni, a Krokodil-erdő, mondta Kistarisznya engedelmesen az elöl ülő Édesanyjának és Édesapjának, de már nem is látszik a foltnyi fenyves, a hegyről ereszkedtek be, öten szorultak az autóba, kék Dacia, hátul az ülésen egy lüdercke, két lüdercke, jobbról-balról, akik szintén biztos jövőre vágytak, puha csöcsűek, megremeg Kistarisznya, ha hozzá préselődnek, csöcs balról, csöcs jobbról, kezét nem meri mozdítani, ha csöcs, akkor pöcs, kínos, kellett nekem a templomba járó nadrág, a vasárnapi, látszik, úgy ha csöcs, akkor pöcs.

A jobb oldali lüdercke kiesett a felvételin.

A bal oldali bejutott.

Mert mi volt a felvételin? Virágvitel. Kistarisznyáék virágokat vittek a lüderckéknek, nem valami eredeti dolog. Eredeti ötlet csak a virág fajtája volt: kankalin. Az a sárga virág, melyből minden áldott évben több kilót kellett szedni társadalmi munkában egészen addig, amíg vissza nem dobták a vérverejtékkel összeszedett két kilót.

– Bocsánat – mondták. – Felrobbant a közelben egy atomerőmű.

– Nem is tudtuk, és akkor ezt betudják? Vagyis teljesítettük a tervet? – kérdezte Kistarisznya.

– Megváltozott a terv, fiacskám – válaszolta kedvesen Csontibá, az élettudor. – Tudod, az atom! Ha bejön az atom, akkor nekünk lóttek.

– Sakko' métt' jártunk mi napokat ezeké' a zőccségeké'?

– Hogy járjatok – vonta meg a vállát az élettudor.

Szóval vagy kankalint, esetleg őszirózsát vittek Kistarisznyáék azoknak a puha csöcsű lüderckéknek, akiknek sikerült, vagy nem sikerült. Akiknek sikerült, vagy nem sikerült, azokkal az lett a baj, hogy megismerték Kistarisznyáékat a felvételi pár napja alatt. Akiknek sikerült, azok biztosan megismerték őket. Ha viccesen akarnánk fogalmazni, akkor azt is mondhatjuk, hogy „biztosan meg is mérték őket”. De csak akkor, ha mertek merni.

Ha-ha.

Legyenek hőseink hajdúsógorok (haj, de sok göré, haj, de sógorok), páros lábbal ugráljanak a lüderckék hasán, legyen, ne legyen, *szívből, igazán*, senkit sem érdekelnek a lüderckék. Szóval ezek hajdúsógorok vittek, bizony, vittek virágot a lüderckéknek, bizony, hogy érdekelték őket a lüderckék.

Aliglüderckék voltak, lüderék később lettek. A virágvitel előjáték volt – anyám szoknyájától az anyányi szoknyáig: nos, ilyesmiről beszélnek később a tanárok. Ilyesmiről fog szólni az Élet.

Semmi kontúr, semmi alázat, semmi sem szól „a világ újrafestéséről”. Úgy ronda, ahogy van. Kész. Punktum.

Vitték a virágot, bizony, szárról szárra. Az oskola nagylelkűen, no, meg némi pénzmagért biztosított szállást a távolról érkező felvételizőknek. Ott laktak egymás hegyén-hátán mindazok, akik olyan oskolába keresték a bejutás lehetőségét, amely minden Édesanyának akkor a Kánaán volt. Olyan Oktatási Intézményről van szó, Intézmény, hangsúlyozom, amely emberpalánták képzésére képezte ki nagy reményű hallgatóit, és papírt adott a kezükbe erről. Biztos megélhetés, mondták. Beteg emberből és okulni vágyó gyermekből mindig lesz, mondták. Ez fix. Lötyög, mint tízszer tíz a százban, mondták. Olyan biztos, mint ahogyan itt vagyok.

Ott voltak. Sokkal többen, mint ahánynak ott kellett volna lenniük, a rengeteg hajdúsokgöré – szorozvakettő: Édesanya, Édesapa – ott tülekedett a fixér! Nem beszélve a lüderckékről. Ajjaj, ők nagyon sokan voltak. És az övéik! Brr, még többen.

Kistarisznyáékat csak a puha csöcsű lányok érdekelték.

Ők meg hatszázan lettek, mind igaz.

Hogy miért képes egy egészséges, focizni szerető csávó egy ilyen helyre menni?! Mit keresel te itten? Mi leszel, ha nagy leszel? Lesz szesz, vagy nem lesz szesz, viccelődtek velük a nagyobb hajdúsógorok, ha neked nem lesz, ott egyen meg a fene, morogta egy nagyobb hajdúsok Kistarisznyának, ha már szobatársak lettek ideiglenesen, de nekem kell, mert pótvizsgára készülök, szóval, kicsi csávó, tedd le a kezedből azt a bűdös zöldséget, és uccu, néki, fogd meg magad, szaladj ki piáért. Milyen kár, vihogott az ablakból visszafordulva egy másik nagy hajdúsok, hogy nem mi felvételiztetünk. Aztat a bögyöset megszorogatnám egy kicsit, biztos, hogy megbírja már a faszt. Őrölt az alom.

Kistarisznya letette a kezéből a bűdös zöldségeket, fogta az üvegeket, és uccu neki, elrohant. Rohantában majd felütötte régis-régi barátját, akivel nyaranta az átképző táborokban szokott találkozni, majd lefejelte Roppant Hauer, és rettentően megőrült neki.

Kicsit biztonságosabbnak érezte a környezetét, no meg Roppant Hauer legalább magával hívta az üzletbe. Igaz, vásárolt ő italt az Édesapjának, de ez más, mert az Édesapja mindig megmondta, hogy mit vegyen. De mit isznak ezek a nagy pernahajdúk?

Kistarisznya és Roppant Hauer abban megegyeztek, hogy mindenképp kell vásárolni egy keveset, biztos, ami biztos. Úgy is tettek: vettek egy kis sört, egy kis vodkát, egy kis bort, más nem volt az üzletben, illetve volt, csak az már nem jött ki Kistarisznya zsebpénzéből, mert pénzt, azt nem adtak. Röhögtek is visszatértükkor, de csak kifizették az italt, és bánatosan felzabálták ezek a nagy pernahajdúk a sok jó hazait. Amiket Édesanyáék sok szeretettel pakoltak kicsinyeiknek. Az a sok zakuszká! Az a finom szalonna! A Bécsi Szelet (így, nagybetűvel, mmm!), a zsírjába eltett sült oldalas – szevasz, tavasz, mind elúszott. Lecsúszott a nagyok torkán. Az Oktatási Intézmény pótvizsgáló hallgatóinak a torkán. Jajj, nagy a baj. Ajjaj, böffentett az egyik nagy, és szemügyre vette Kistarisznyáékat. Meglapogatta Roppant Hauer hátát, megsimogatta Kistarisznya szösze haját, majd kedélyes sörözgetés, borozgatás, vodkázgatás közben mesélni kezdtek.

Aj, anyám, mi mindent nem meséltek: lüderckékről, akik lüderekké váltak, csajokról, spinékről, lányokról, szűz kurvákról, bulikról, pofonokról és lüderckékről, akik lüderekké váltak, csajokról, spinékről, lányokról, és szűz kurvákról, ki nem fogytak a szóból, és ha egyikük elhallgatott egy kortynyi szünetre, a másikuk folytatta, szédültek már Kistarisznyáék, hitték is, meg nem is az elhangzottakat, de amit elhittek, azt nagyon szerették hinni.

Nagy sokára kereshették meg azokat a nőnemű ismerőseiket, akik vagy bejutnak, vagy sem, vitték a fonnyadt virágokat, mindenkinek egy szálát. Bár ne tették volna! Nem ezt kellett volna tenni! Hegy alatt abrakolni kellett volna!

Mert a lányoknak nagy része főként azért is választotta ezt az Oktatási Intézményt, mert nagyon nem értett a matematikához. Nem tudták a matekot. Több tucat lüdercke csillagszemtüzeiben megoldani egy feladatot, az igen, húzták ki magukat hajadonsógoraink, egymásra licitálni algoritmusokkal, képletek értelmét felfedni, ez férfimunka.

Pedig nem csak matematikából kellett felvételizni, de nem ám! Épphogy matematikából kellett a legkevésbé felvételizni, mert a Tanárok is tapasztalták, hogy a lüderckék nem értenek annyira a matematikához. Emellett tudni kellett szépen az irodalmat, idegen (a hivatalos!) nyelvtanát, helyesírást, tudni kellett énekelni, rajzolni, kézimunkázni... És a lányok szebbek voltak az irodalomban is, nem működött bennük az értelmetlen férfigőg, már ami a hivatalos nyelvtanát illeti, ha annyira helyesen nem is, de legalább szépen írtak (amit egy cseppet sem lehetett Kistarisznyáék kezevonására még jóindulattal sem rámondani), trilláztak, mint a csalogányok, és olyik is volt, aki rajztanártól vett különórát. Hát így nézett ki a konkurencia, mert a felvilágosodás, valamint az emancipált társadalom jegyében a Felvételiztető Bizottság nem tett különbséget lüdercke és hajdúsógor között. Kéjesen vihorásztak Roppant Hauer kappanhangján, és akkor is ol-

dalukat fogták, amikor Kistarisznya fejhag helyett kukorékolást produkált. Szerencsére hőseink közül Roppant Hauer citerázgatott az elemiben, Kistarisznya meg fuvolázott, na ez éppen csak átmentette őket a kizáró jellegű alkalmassági vizsgán. De ott volt a többi, a sok elméleti vizsga! És a Felvételiztető Bizottság visszahúzódott az Intézmény ódon falai közé az írásbeli dolgozatokkal, úgy is mondhatnánk, hogy teljes hírzárlatot foganatosítottak, mert az épületbe senkinek nem volt szabad bemenni.

Ott szorongott tehát az a sok lüdercke és hajdúsógor szüleikkel az udvaron, izgatottan zsolozsmáztak, vitték, hozták a pletykákat, terjedtek a rémhírek, a sok lüdercke meg hajdúsógor egymással beszélgetve jött rá, hogy melyik tételt hol rontotta el, mit hagyott ki, mit írt be rosszul, zsbivásár volt, no, a javából. Kistarisznya el is zsbibadt rendesen, szédült, forgott vele a udvar. Mivelhogy a Szent Hirdetőtáblához vezető utat terebélyes asszonyosságok, Édesanyák, Nagynénik, Nagymamák állták el, Roppant Hauert küldte az eredményeket megnézni, amikor nagy sokára a Titkárnők kifüggesztették a mindent eldöntő lapokat.

Roppant Hauer nagyon magas volt, viszont nagyon jólnevelt is, ezért csak lassan tudta visszaverekedni magát. Öklével, mint egy pörölllyel csapott Kistarisznya vállára, hogy az nagy ívben berepült egy hüppögő, síró-rívó családi körbe.

– Sikerült, faszikám, sikerült! Bejutottunk, osztálytársak lettünk – kurjantotta Roppant Hauer.

Kistarisznyát egy Édesapa emelte fel, emelte ki a bőgő rokonok közül:

– Úgy látszik, ezeknek sikerült – mondta az egereket itató nyámjának.

No, igen. Két puha csöcsű lüderckével ezek szerint kevesebb, gondolta Kistarisznya. Ez a dolgok rendje. Az élet harc.

De maradt még hatszáz! És összesen húsz hajdúsógor!

No, igen. Ez a világ rendje.

Beavatás

Fejezet, amelyben bepillantást nyerünk a Patinás Középfokú Angyalú életébe, és hőseink is megismerik az élet naposabb oldalát.

Első nap az iskolában. Az én első napom az iskolában. Írjatok fogalmazást ezzel a címmel: miért választottátok ezt az iskolát? Copf itt, copf ott, rózsaszín blúzocska, rövid szoknya, ajjaj, mi a búbánatot keresek itt? Kistarisznya fészeng, szorong, fészkelődik, Roppant Hauer mellette vihog, de ő is csak kínjában. Édesapám, te jó asszony, kábé ennyi maradt meg hőseink fejében a megnyitóról, ott álltak az iskolaudvaron, a Nagyhatalmú Direktor Úr mondikált, de mennyi lüdercke, te jószagú Úristen. Lüdercke köszöntötte

őket, lüdercke vezette osztálytermükhöz, lüdercke mutatta be Tyúkanyót, aki osztályfőnökként szárnyai alá veszi majd őket, lüdercke mutatta meg a budit, lüderckék vizslatták őket, épp, hogy meg nem fogták egymás kezét ahajtódusogorokul, nem számított immár távolság, különbség, urbánus versus népi, meg voltak szeppenve a fiaink, meg bizony. Mennyi leánkaasszon', mennyi nép.

És máris dőltek az irigy-mirigyek a frigytől: Kistarisznyáék rekordot döntöttek. Hét, azaz 7 hajdúsoher került egyetlen egy osztályba, ami talán, a legendák szerint, egyszer már előfordult, valamikor az ősidőkben, amikor a lüderckék is szavazati jogot kaptak. Azóta sohse. Nincs ilyen feljegyezve a történelemben, a történelmet a győztesek írják, a lüderckék az emancipált társadalom jegyében gyorsan ellepték az angyalukat. Most is: legföljebb két, netán három hajdúsogor került egy-egy osztályba (néhányba egy sem jutott), és, na, nézd meg, oda hét. Nincs igazság. Ez nem igazság. Ilyen nincs is. Biztos kellett a hajdúsogorok, benyomták őket a felvételin, mert csakis ezzel lehet magyarázni, hogy abban, ez hétszentség. És most ott ülnek heten, mint az oroszok, sokan vannak, Tyúkanyó is hümmög-hámmog, hogy ő bizony nem tudja, hajdúsogorék meg játsszák a tökök legényt, hogy ők bizony tudják. Fenéket.

Kistarisznyát már ismerjük, Roppant Hauer vihog, nézzük a többiekét: Fitzfa, a költő és szavalóművész, aki nyáladzik. Udvarol a lüderckéknek, miközben ugyanúgy lép, mint ők, ohó, eztet nem lehet engedni, lesz ebből még gond a Palipalotában; Ször Ekmont, telve jóindulattal, az ablakból a sportpályára látni, inkább azt nézi, ha megfordul, rebbenő inakat lát; az Öreg Piszoj, aki bajsza alatt morog, nem néz se jobbra, se balra, kihegyezi ceruzáját; Jordan a legszebb nőket környékezi, felül a padra, lóbálja a lábát, mindenki észreveszi, hogy a cipője, azt a mindenit, bőrből van, nem vinilin; és Húdenagy, az őslakos. Húdenagy hátradől, felteszi a lábát a padra, és, hogy úgy mondjam, stíröli a nőket. Olyant csinál, amit egyik sem mer a másik hat közül: a szemükbe néz. Szemtelenül vigyorog. Otthon érzi magát. Ez az ő közege. Itt nőtt fel kisgyerekkora óta, az ódon és patinás falak között. Van egy-két sztorija. Tud ő egy s mást. Milyen az, amikor egy lüderckének megszorítják a pöckit. Húdenagy sok mindent tud, de mégsem ő a vezérhím, mert Roppant Hauer még többet tud: ha patetikusan akarunk fogalmazni, azt is mondhatnánk, hogy tiszteletet parancsol. Pedig dehogyan parancsol. Csak összevonja szemöldökét, összpontosít, és nekiáll írni. Van neki kész válasza arra, hogy miért választotta ezt az iskolát. Úgy néz ki, hogy ő komolyan elgondolkodott ezen. Hogy is mondjam: tudja, mit keres itt. Kistarisznya rásandít barátjára, és eldönti, hogy ő is tudja. Mittudomén. Az átnevelő táborban anno ugyanezzel a trükkel nyertek. Írnak.

Szeretem a gyerekeket. A szüleim tanították [sic!]. Ilyenek. Tyúkanyó máéig csak hümmög-hámmog, hogy ő, bizony, nem tudja, Roppanték viszont csak ennyit írnak: biztos szakma. Beteg emberből és okulni vágyó gyerekből mindig lesz. Ez biztos. Lötyög, mint tízszer tíz a százban. Olyan biztos, minthogy itt vagyunk. Hát nem itt vagyunk? Tyúkanyó erre a szakma és a hivatástudat közti különbségről beszél. Senki nem érti. Az biz-

tos, hogy rossz volt a start. Érzí ezt Kistarisznya, érzi Roppant Hauer is. Valami nem jó. Valamit elnéztek. Gyanúsak. Elég baj ez.

Merthogy túl a vízen van az alom. Odaát a Palipalotában, ahol nincs igazság. Vagy legalábbis nem az az igazság nincs, amely kellene, hogy legyen. Erre még ideát is elfűrészelik maguk alatt az e világot jelentő deszkákat. Le kellene lécelni, vagy mi. Ez így nem faszta. Hűdenagy kedélyesen megveregeti vállait a szünetben, nem kell mellre szívni, mondja, Tyúkanyó már csak ilyen. Szőr Ekmont vigyorog, és javaslatot tesz, hogy menének már le focizni.

Jó a javaslat. Hajdúserreg lepi be az egész tájat. Minden hajdúsógor lemegy focizni, rúgják a lasztit, kergetik a labdát, káromkodnak, izzadnak, a lüdercékék meg az ablakból biztatják őket. Mindenki megnyugszik. Kissé otthon érzik magukat. Tíz perc otthon. Két kapufa, egy kiszakadt nadrág. Templombajáros, igaz, de itt ez speciálisan senkit sem érdekel. Tíz perc alatt több véd- és dacszövetség alakul ki. Aztán átalakulnak, a lüdercékék a *mieinknek* szólnak le, megjött a folyt. köv.

Az első nap az iskolában elég gáz történet, valljuk be őszintén. Nem elég, hogy a *mieinkkel* kénytelen-kelletlen mosolyszünet nélkül együtt kell lenned, a *mieink* ezután elvárják, hogy ismerkedjete. Boruljunk össze. Lüdercke-olvasatban: szétszálazni a többitől. Birtokon belül, az az igazi. Nekünk hét van, nektek mennyi? Rengeteg copf itt, copf ott, rózsaszín blúzocska, rövid szoknya, merjél csak ellent mondani. Csip, csip, csók, vak hajdúcska, komámasszony kergeti a szekeret. Hát ilyen.

Kistarisznyáék eléggé fáradtan vánszorogtak vissza a Palipalotába. Az idősb hajdúsógorok megértően vigyorogtak, ám ez nem akadályozta meg őket abban, hogy estére meghirdessék a Nagy Felolvasást. Semmi egyéb, csak olvasni kell, mondták. Olvasni csak tudtok, tették hozzá. Ja, csak felolvasás, hát mi az nekünk, könnyebbültek meg a fikák. Én még szavalóversenyt is nyertem, büszkélkedett Fitzfa. Na jó, majd este meglátjuk, milyen kifejezően olvasol, bólogattak telve jóindulattal az idősb pernahajdúk. Mert mit ki nem találtak! Miket össze nem szedtek! Ojjé, ha a nagyhatalmú Nevelő le nem kapcsolatja a villanyt, akkor az egész második emeleti ágyközösséget bíborvörösben láthatnánk, mintha akkor tették volna le a KISZ-esküt.

Olyan forró volt a picsája, hogy kiegészett alatta a fű – nesze neked, bevezetés a szép-irodalomba, a katolikusabbja ennél a mondatnál lehalt, nem akarta felolvasni, inkább elviselte a papucsozást, a verést, a megaláztatást, de ezt a mondatot nem olvasta fel. Szívvirág seggelyukat..., brr, Kemenes Géfin László *Fehérlófiája* ezegyszer, hahh, nem mesébe illő retorziókat vont maga után.

Taki nagyon jól érezte magát. Taki akut hajdúsegg volt, aki a különböző rádiókat imitálta reggelente. Taki szerette a fikákat. A fikák jók. Direkte azért vannak, hogy reggelente bemondjuk a szignált, a híreket, a fikák meg felhozzák a reggelit, Taki és Luigi ezt nagyon szerette. Ezt a reggelihordást egyébként Kafferbihalbocs és Svájciegér is szerette, Hájfejű is szerette, Cézár is szerette, az összes félgyalult hajdúsokk szerette, a mieink,

ugye, és az elménc pernahajdúk is szerették, csak a fikahajdúk nem szerették. Rohangáltak a tálcákkal egész reggel, nem is ettek, igaz, kinek kellett az olajban sütött kenyér és az állítólag brómozott tea. Sok mindenkinek. Roppant Hauer például egészen ideges lett, ha nem evett. Roppant Hauer ideges lett, a fikahajdúk nagy része ideges lett, idegesen mentek a tényleges első iskolai napra, amely már a második volt, idegesen váltak el, idegesen találkoztak újból, totál ideg volt mindenki. Akkora feszültség termelődött, hogy akár a Napot is el tudták volna tartani délutánra.

Ámde kiderült: a délutáni kötelező szilenciumot a patinás és ódon falak között kell tölteni. Tanulni kell, készülni a holnapra, az egész társadalom a holnapra készült, nehogy már ők csak úgy lógnanak belé a jelenbe. És még egy ámde: az esti – egy órás vacsoraszünettel terhelt – kimenő után adtak még kétórás esélyt készülni a holnapra ugyanazon patinás Intézmény falai között, ahol viszont nem kötelező a bepótolás. Na, itt volt a bányabéka eltemetve, a sok indokolatlan pofon mögöttese, az elméncek örökös irigykedésének forrása: míg a Palipalotában mindenkinek kussolnia kellett, függetlenül attól, hogy épp mit csinál, a Patinás Középfokú Angyalúban este nyolc és tíz között fakultatív módon lehetett bármit elkövetni: zongorázni, csókolózni, matekpéldák fölött vitatkozni, kártyázni, nézni ki a fejedből, fűzni a Nőket, verset írni, olvasni, sírni, hazudozni, szerelmeskedni, minden nadrág társat választ – este tízkor viszont kidobták a hajdúsógorokat. Vissza a Palipalotába! És hát ez az időzőna képezte az örök vita tárgyát, a nyolctól tízig tartó kétórás jelen – Kistarisznyáék nem igazán értették először, mi a tét, miért mennének öltre a párnahajdúk, oszt’ nagyon hamar világossá tették számukra a csíziót: aki a kicsi tornatermet birtokolja, az a lüdercke hanyatt döntését letudta. A kicsi tornaterem, nahát, az a megoldás. Ha oda feljön veled egy lüdercke, magyarázták idegesen a párnahajdúk, az *azt* jelenti.

Részletek a szerző hamarosan megjelenő Lüdercnyomás című kisregényéből.